

Folketingets Retsudvalg
Christiansborg

Den 15. marts 2010

Vedr. L90, Bilag 2 – Ministerens svar

Ministeren svarer

Det er Justitsministeriets opfattelse, at en metode, hvorefter politiet skal have mulighed for at sammenligne dna optaget i forbindelse med enstrafferetlig efterforskning med vævsprøver registret til et andet formål, f.eks. i forbindelse med behandling i sundhedsvæsnet, generelt indebærer betydelige persondatabeskyttelses- og retssikkerhedsmæssige betænke-ligheder.

Det kan jeg kun erklære mig fuldstændigt enig i.

Problemet er at den grænse allerede at krydset mange gange. Jf. f.eks. Politiken hvor der advares mod at borgerne lader deres børn registrere I det såkaldte PKU eller navlestrengsregister (<http://politiken.dk/politik/article382467.ece>)

15-20 gange er det sket, at politiet har fået udleveret blodprøver, og justitsministeren forsikrer om, at det kun er sket på baggrund af en dommerkendelse.

Ministerens svar er misvisende fordi den foreslåede metode IKKE vil ændre på retstilstanden, men tværtimod vil genoprette retstilstanden.

Det må i dag dermed betragtes som et faktum at politiet betragter og har domstolenes adgang til at bruge sundhedssektorens ubeskyttede databaser til at trække vod.

Dermed er vi nødt til at se sikringen af sundhedsdatabaserne i tæt sammenhæng med Politiets DNA Profilregister og først og fremmest sikre biobanker i sundhedssektoren som rummer så godt som alle uskyldige og ikke-dømte danskere.

Udover de alvorlige retssikkerhedsmæssige problemer, rummer spørgsmålet et yderligere væsentligt økonomisk perspektiv som man overser – når der først et sted eksisterer en sammenknytning mellem dybdeanalyserede blodprøver og cpr-nummer, så vil ethvert forskningsprojekt baseret på biobanker nødvendigvis arbejde med stærkt sensitivt personhenførbart materiale og dermed kræve Informeret samtykke for hvert enkelt tilfælde. Udover at være bekosteligt og kræve at man får samtykke fra hver enkelt borgere, så vil det yderligere bureaukratiske element væsentligt reducere mængden af forskning per knap forskningskrone og knap forskertid.

Kun ved at sikre at alle blod- og vævsprøver er anonymiseret stærkt ved kilden kan man undgå denne problemstilling. Men det – som dokumenteret og bekræftet af Justitsministeriet i svaret - kan netop lade sig gøre med den beskrevne metode samtidig med at man effektiviserer sundhedsforskningen OG understøtter borgerens mulighed for at bevise at der IKKE er match mellem borgerens DNA og DNA_materiale fundet på et gerningssted.

Der er altså tale om en ren win-win både forskningsmæssigt og retssikkerhedsmæssigt.

Justitsministerens kommentar til selve testen er misvisende

Vedrørende den foreslåede metode, hvorefter en borger selv vil kunne anmode om bevis for, at pågældendes dna ikke indgår i politiets bevismateriale, kan Justitsministeriet oplyse, at såfremt en person, som ikke ersigtet, frivilligt ønsker at afgive en vævsprøve med henblik på en sam-menligning mellem pågældendes dna og dna-spor fundet i forbindelse med politiets efterforskning, vil dette allerede efter gældende ret være muligt, såfremt det af politiet vurderes relevant. I givet fald vil den på-gældendes dna-profil ikke blive registreret i dna-profil-registret.

En sådan test vil i dag IKKE kunne finde sted uden at skabe en sammenknytning mellem DNA og cpr-nummer. Uanset om prøven registreres i DNA-profil-registeret eller ej vil selve prøven gennemføres i personhenførbare form på en ikke betryggende måde.

Pointen er netop at den beskrevne metode ikke blot vil kunne tilvejebringe en sådan anonym verifikation, men samtidig kunne muliggøre at borgeren frivilligt – UDEN at borgerens retssikkerhed angribes - kan lette politiets arbejde ved at gøre brug af allerede foretagne blodprøver opsamlet tidligere.

Biobankerne i sundhedssektoren og politiets DNA profil-register kan ikke ses isoleret - retstilstanden er for længst ændret således at man må betragte enhver blodprøve som del af politiets jagtregister. I stedet for at forsøge at skabe en ren juridisk adskillelse som domstolene for længst har dokumenteret ikke er pålidelig, så bør man tage konsekvensen af realiteterne og påbegynde arbejdet med at sikre biobankerne i sundhedssektoren.

Idet Justitsministeriet i dette spørgsmål må siges – formentlig ubevidst - at have misinformeret Retsudvalget skal jeg dermed høfligst anmode Retsudvalget om at tage spørgsmålet op til fornyet overvejelse og herunder sikre at vi ikke ser et fortsat og væsentligt skred i retssikkerheden samtidig med at mulighederne for forskning i sundhedssektoren forringes.

Med venlig hilsen

Stephan Engberg
Priway ApS
Stengårds Alle 33D
2800 Kgs. Lyngby

En afledte note om Værdipolitik uden for direkte sammenhæng med L90

Retsudvalget opmærksomhed bør i sammenhæng henledes på borgerne på denne måde vil få adgang til at hente tilsvarende valideret viden således at nye former for registerforskning hvor man aktivt inddrager borgeren og dermed på samme tid udvider muligheden for registerforskning OG opretholder retssikkerheden.

Det er væsentligt fordi vi ellers vil se en fortsættelse af de it-sikkerheds- og retssikkerhedssunderminerende tendenser til at til at arbejde med usikrede offentlige databaser som sammenkøres bag om ryggen på borgeren. Lovreglerne om at man må udnytte data opsamlet til andet formål til registerforskning undermineres og misbruges i praksis fordi data netop gøres personhenførbare med direkte henvisning til ønsket om registerforskning.

Vu kan altså ved rettidig omhu og såkaldt bæredygtig innovation sikre at retstaten opretholdes samtidig med at vi opnår tilsyneladende modstriende hensyn – udover at det kraftigt styrker demokratiet så skaber det nye muligheder for at udvikle eksportprodukter- og services med udgangspunkt i state-of-the-art innovation til at løse kritiske problemer I den offentlige sektor.

Teknologidesign og værdipolitik er 2 sider af samme sag fordi den digitale verden er en designet verden hvor vi selv kan og er ansvarlig for at fastlægge de styrende regler. Hvis vi ikke påtager os ansvaret for at designe med en stærkt forståelse for de værdimæssige problemstillinger, så vil teknologidesignet – som set i forbindelse med navlestrengsregisteret og mange andre situationer såsom sociale netværk – diktere rettilstanden og direkte afledt også påvirke konkurrenceevnen I stærkt negativ retning.